

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA BẢO TÀNG

HÀ THỊ THỜI

**BƯỚC ĐẦU TÌM HIỂU
CÔNG TÁC TRUNG BÀY CHUYÊN ĐỀ
CỦA BẢO TÀNG CÁCH MẠNG VIỆT
NAM TỪ NĂM 2000 ĐẾN NAY**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TỒN — BẢO TÀNG

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: TS. ĐẶNG VĂN BÀI

HÀ NỘI - 2008

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	5
1. Tính cấp thiết của đề tài	5
2. Mục đích nghiên cứu	6
4. Phương pháp nghiên cứu	7
5. Đóng góp của đề tài	7
6. Bố cục của khóa luận	7
CHƯƠNG 1: BẢO TÀNG CÁCH MẠNG VIỆT NAM VỚI CÔNG TÁC	8
TRUNG BÀY CHUYÊN ĐỀ	8
1.1. Khái quát về Bảo tàng Cách mạng Việt Nam	8
1.1.1. Lịch sử hình thành và phát triển của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam ...	8
1.1.2. Khái quát nội dung trưng bày.....	12
1.2. Một số khái niệm liên quan đến trưng bày chuyên đề	15
1.2.1. Khái niệm về bảo tàng và bảo tàng học	15
1.2.2. Khái niệm hiện vật bảo tàng và hiện vật trưng bày bảo tàng	16
Để tìm hiểu khái niệm hiện vật bảo tàng và hiện vật trưng bày bảo tàng, trước hết chúng ta nên tìm hiểu khái niệm về hiện vật. Từ đó thấy được các tiêu chí để hiện vật trở thành hiện vật bảo tàng.....	16
1.2.3. Công tác trưng bày bảo tàng và trưng bày chuyên đề	19
1.3. Vai trò của công tác trưng bày chuyên đề tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam	21
CHƯƠNG 2 THỰC TRẠNG CÔNG TÁC TRƯNG BÀY CHUYÊN ĐỀ TẠI BẢO TÀNG CÁCH MẠNG VIỆT NAM (TỪ NĂM 2000 ĐẾN NAY)	27
2.1. Quá trình tổ chức thực hiện trưng bày chuyên đề tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam	27
2.1.1. Xây dựng kế hoạch trưng bày chuyên đề	27
2.1.2. Cách thức tổ chức trưng bày chuyên đề.....	29
2.1.3. Nội dung thực hiện các trưng bày chuyên đề.....	30
2.1.4. Các giải pháp kỹ thuật trong trưng bày chuyên đề.....	32
2.1.5. Xây dựng chương trình giáo dục, quảng bá, tiếp thị cho các cuộc trưng bày chuyên đề	32
2.2.1. Các trưng bày chuyên đề	34
2.2.2. Nội dung cơ bản của các trưng bày chuyên đề.....	39
2.3. Hiệu quả của công tác trưng bày chuyên đề tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam từ năm 2000 đến nay	64

CHƯƠNG 3 MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG VÀ HIỆU QUẢ CÔNG TÁC TRUNG BÀY CHUYÊN ĐỀ TẠI BẢO TÀNG CÁCH MẠNG VIỆT NAM..... 68

3.1. Một vài nhận xét, đánh giá hoạt động trung bày chuyên đề của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam68

3.1.1. Những mặt tích cực68

3.1.2. Những mặt hạn chế.....71

3.2. Một số vấn đề đặt ra.....70

3.2.1. Yêu cầu của thời đại hiện nay.....74

3.2.2. Đòi hỏi của công chúng ngày càng có trình độ.....75

3.2.3. Bảo tàng phải góp phần vào phục vụ yêu cầu cập nhật thông tin, học tập nghiên cứu bộ môn lịch sử cho học sinh, sinh viên khi mà tình trạng này hiện nay đang là vấn đề cấp thiết của toàn xã hội.76

3.2.4. Bảo tàng phải góp phần phục vụ yêu cầu, nhiệm vụ kinh tế, văn hóa, chính trị xã hội của Đảng và Nhà nước ta78

3.3. Một số giải pháp nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng và hiệu quả công tác trung bày chuyên đề tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.....80

3.3.1. Về lập kế hoạch trưng bày.....80

3.3.2. Về nội dung trưng bày chuyên đề81

3.3.3. Về mỹ thuật, kỹ thuật trong trưng bày chuyên đề.....82

3.3.4. Mở rộng đối tác kết hợp tổ chức trưng bày nhằm khai thác và từng bước đưa hiện vật bảo tàng đến với công chúng qua hoạt động trưng bày, triển lãm chuyên đề ngày càng có hiệu quả hơn84

3.3.5. Các biện pháp thực hiện cần phải phù hợp với từng cuộc trưng bày triển lãm, từng nhóm đối tượng hướng tới.....84

3.3.6. Về công tác tuyên truyền85

3.3.7. Nâng cao hơn nữa trình độ và đào tạo nguồn nhân lực cho công tác trưng bày chuyên đề87

KẾT LUẬN..... 88

TÀI LIỆU THAM KHẢO.....87

PHỤ LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong lĩnh vực văn hóa, Bảo tàng cùng với thư viện và nhà hát là những thiết chế văn hóa đặc thù không thể thiếu đối với các quốc gia trên thế giới. Sự ra đời của các Bảo tàng với mục đích giáo dục, học tập, thưởng thức là để phục vụ cho con người. Công chúng là tiêu chí quan trọng nhất để xác định chất lượng bảo tàng.

Bảo tàng Cách mạng Việt Nam là một trong những thiết chế văn hóa có nhiệm vụ sưu tầm, lưu giữ và bảo quản một phần di sản văn hóa vật thể của dân tộc Việt Nam. Đồng thời, thông qua các hoạt động trưng bày của bảo tàng truyền bá tri thức khoa học lịch sử cách mạng, chuyển tải những giá trị truyền thống cách mạng của Đảng, những giá trị văn hóa trong thời kỳ lịch sử cận - hiện đại của đất nước tới nhân dân trong nước và bạn bè quốc tế.

Trưng bày chuyên đề là một trong những hình thức hoạt động của bảo tàng có vai trò quan trọng trong công tác trưng bày. Nó cung cấp những thông tin sâu, rộng và kịp thời có hệ thống về hiện vật, sưu tập hiện vật về một hay nhiều vấn đề của lịch sử nhằm thực hiện chức năng phổ biến tri thức khoa học lịch sử thông qua các tư liệu, hiện vật lịch sử.

Trong công cuộc đổi mới và hội nhập, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam đã có nhiều nỗ lực phấn đấu, thực hiện tốt chức năng, nhiệm vụ Đảng và Nhà nước giao, đáp ứng yêu cầu của thời đại, đẩy mạnh xã hội hóa các hoạt động bảo tàng, trong đó hoạt động trưng bày chuyên đề được tổ chức tại Viện Bảo tàng Cách mạng Việt Nam đã đóng góp một phần quan trọng vào việc thực hiện nhiệm vụ chung của Bảo tàng. Đặc biệt từ năm 2000 đến nay, Bảo tàng đã tổ chức được nhiều cuộc trưng bày chuyên đề tại Hà Nội, khai thác phần lớn hiện vật trong kho cơ sở của Bảo tàng, đồng thời còn kết hợp với một số cơ quan, đơn vị ngoài bảo tàng tổ chức các cuộc trưng bày chuyên đề nhân các ngày lễ kỷ niệm lớn, những sự kiện lớn của Đảng, Nhà nước và của dân tộc.

Là một sinh viên được đào tạo chuyên ngành Bảo tàng, có điều kiện thực tập tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, cùng với sự yêu thích của bản thân, xuất phát từ vị trí, vai trò đặc biệt của công tác trưng bày chuyên đề trong bảo tàng, được sự hướng dẫn chỉ bảo tận tình của TS. Đặng Văn Bài - Cục trưởng Cục Di sản Văn hóa - tôi mạnh dạn chọn đề tài: "***Bước đầu tìm hiểu công tác trưng bày chuyên đề của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (từ năm 2000 đến nay)***" để làm khóa luận tốt nghiệp. Qua khóa luận tôi mong muốn được đóng góp một phần nhỏ bé sức lực vào sự nghiệp bảo tàng của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, đặc biệt là làm rõ vai trò và ý nghĩa của công tác trưng bày chuyên đề trong sự nghiệp giáo dục, phổ biến tri thức, trong xu hướng xã hội hóa hoạt động của bảo tàng hiện nay.

2. Mục đích nghiên cứu

- Nghiên cứu vai trò của trưng bày chuyên đề trong công tác giáo dục, phổ biến tri thức khoa học của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

- Nghiên cứu thực trạng của công tác trưng bày chuyên đề qua các cuộc trưng bày, triển lãm chuyên đề được tổ chức tại Viện Bảo tàng Cách mạng Việt Nam từ năm 2000 đến nay.

- Trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác trưng bày trưng bày chuyên đề ở Bảo tàng Cách mạng Việt Nam trong năm tới .

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- Các cuộc trưng bày chuyên đề được tổ chức tại Viện Bảo tàng Cách mạng Việt Nam (Phòng trưng bày chuyên đề) từ năm 2000 đến nay.

- Các tài liệu liên quan đến công tác trưng bày chuyên đề cùng các vấn đề nội dung và giải pháp trưng bày chuyên đề trong các cuộc triển lãm chuyên đề có thời hạn đã diễn ra tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

- Phạm vi của đề tài giới hạn trong khuôn khổ tìm hiểu nghiên cứu những vấn đề về công tác trưng bày chuyên đề trong các cuộc triển lãm chuyên đề có thời hạn tại Phòng trưng bày chuyên đề của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

4. Phương pháp nghiên cứu

- Đề tài thực hiện dựa trên cơ sở phương pháp luận chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh để nghiên cứu, tìm hiểu, phân tích, đánh giá thực hiện đề tài.
- Vận dụng phương pháp miêu tả, thống kê so sánh, phân tích tổng hợp.
- Các nguyên tắc về bảo tàng học, phương pháp trưng bày hiện vật bảo tàng.
- Nghiên cứu tài liệu chuyên môn để khai thác nguồn thông tin liên quan.

5. Đóng góp của đề tài

Mỗi một đề tài nghiên cứu đều có những đóng góp riêng cho các ngành khoa học, phục vụ công tác nghiên cứu sau này. Đối với đề tài: "Bước đầu tìm hiểu công tác trưng bày chuyên đề của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam từ năm 2000 đến nay", dựa trên sự phân tích về vai trò của trưng bày chuyên đề để đánh giá được tầm quan trọng của các cuộc trưng bày chuyên đề, từ đó thấy cần phải đầu tư cả về nguồn lực, trí tuệ, con người cũng như cơ sở vật chất sao cho các trưng bày chuyên đề luôn là yếu tố mới lạ có sức hấp dẫn đối với du khách trong nước và quốc tế.

Qua phân tích thực trạng của các cuộc trưng bày chuyên đề được tổ chức tại Bảo tàng từ năm 2000 đến nay để thấy được những ưu, khuyết điểm từ đó rút kinh nghiệm, khắc phục những hạn chế và phát huy những mặt tốt để các cuộc trưng bày chuyên đề của bảo tàng ngày càng hoàn thiện có chất lượng và tính hấp dẫn cao đối với công chúng.

6. Bố cục của khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, tài liệu tham khảo và phần phụ lục, khóa luận gồm 3 chương:

Chương 1: Bảo tàng Cách mạng Việt Nam với công tác trưng bày chuyên đề.

Chương 2: Thực trạng công tác trưng bày chuyên đề tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam từ năm 2000 đến nay.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác trưng bày chuyên đề tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng góp phần hoàn thiện nhân cách con người — Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, xuất bản, Hà nội 2004.
2. Báo cáo tại Hội thảo khoa học về thực trạng dạy và học môn lịch sử- nguyên nhân và giải pháp, tổ chức tháng 3/2008.
3. 40 năm Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà nội, 1999.
4. Cẩm nang bảo tàng- Bảo tàng Cách mạng Việt Nam,sách dịch,Hà nội, 2001.
5. Cơ sở bảo tàng học — Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, sách dịch, Hà nội, 2000.
6. Cơ sở bảo tàng học (tập 1;2;3) Trường Đại học Văn hóa Hà nội, xuất bản, 1990.
7. PGS.TS Phạm Mai Hùng — Gìn giữ và phát huy Di sản văn hóa dân tộc, Nxb Văn hóa Thông tin, Hà nội, 2003.
8. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ — Lược sử sự nghiệp bảo tồn bảo tàng Việt Nam từ năm 1945 đến nay, Hà nội, 2005.
9. PGS.TS Nguyễn Thị Huệ — Nghiên cứu nguồn sử liệu hiện vật bảo tàng,Nxb Chính trị Quốc gia, Hà nội, 2002.
10. Luật Di sản văn hóa và văn bản hướng dẫn thi hành, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà nội, 2006.
11. Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà nội, 1996.
12. Sự nghiệp bảo tàng những vấn đề cấp thiết, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Nxb Lao Động, Hà nội, 1997.
13. Bảo tàng với sự nghiệp đổi mới đất nước, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, Hà nội, 1998.
14. Nguyễn Viết Chung — Công tác trưng bày chuyên đề của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam — Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 6/2005.

15. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 1/2004.
16. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 6/2004.
17. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 6/2005.
18. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 1/2006.
19. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 8/2006.
20. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 2/2007.
21. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 8/2007.
22. Tạp chí Thông báo khoa học, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam, tháng 2/2008.
23. Lê Duẩn tiểu sử, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà nội, 2007.
24. Trường Chinh tiểu sử, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà nội, 2007.
25. Website của Bảo tàng Cách mạng Việt Nam.
26. Hoạt động trưng bày chuyên đề của Bảo tàng Lịch sử Việt Nam trong những năm gần đây, Tạp chí Thông báo khoa học Bảo tàng Lịch sử Việt Nam, Hà nội, 2002, tr 141-144.
27. Đào Duy Kỳ — Tìm hiểu khoa học bảo tàng Việt Nam, Bảo tàng Cách mạng Việt Nam Xuất bản, Hà nội, 1967.